

מסורת הש"ס

(א) כח מילא ד' (ב) כח
(ג) ש' (ד) ש' (ה) ש'
(ו) ש' (ז) ש' (ח) ש'
(ט) ש' (י) ש'

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ג' ו' ע"ה
עוסק במלואה:

מוסף רש"י

פחות משמות נקבה מקח.
למלא. יותר משמות בטל
מקח. ושנים חתין, שנות
קנה. ואין אחד מהן יכול
למור נכסו.

רבינו גרשום

התם בין חסר בין יתר אמר
ליה. והואיל דאשכח יתור
מרבית מיתו רובע למה לא
חשיב והוא מחילה. יותר
מרבית עולה לבור לט'
בין ולא הוא מחילה דכיון
הואיל ליה ט' קבין הואיל
אזכר חשיב באפי נפסה
והואיל ליה. ואחרי נפסה
מלא לא תפסות הבא לנפסה
דנפסה את כולו. יותר
משמות בטל מקח שנות
קנה ומחור אונאה. ואמאי
לחביב חשיב ביוקר על
שנות אמיא בטל מקח
היה יתור מוכר ליתק
עד פחות שנות הוה
התק קיים. אלא ש"ה דכל
הכא רבתי לאהורי כוליה
מחור. הכי נמי תפסות
הרבא לנפסה מנפס את
כולו. הכי השתא התם שות
בשות. אמאי ליה לובני
ליה התק ומיחור לחביב
דנפסה שנות שנות נקנה
מקח שנים דלא ידע ליה
א' נפסה או לא נפסה
והוי מחילה ויחביב דנפסה
שנות דרית ללוקח לא
הוא מחילה יותר משמות
מקח שנות ובטל מקח
ומה לא תפסות וליעיל
דא נפסה אמיא מנפס את
כולו. ת"ש התקבל עליו
שדה חביו ליעיל בשכר
היה יתור מקבל עליו בעל
השדה עשר בוראות למאה
אילנות. ואי מביי נותע
כשישיר "אילנות בין ק'
שלא נטע ונפסות לא ק'
פחות חשיב ומקבל עליו
בעל השדה אכל אם מביי
יותר מכן מנגלילין עליו
את הכל אפי' עשר בוראות
ואמאי מנגלילין עליו את
הכל וליהדי וליעיל שדה
נותע עד "א. אלא ש"ס
דמנגלילין עליו את הכל דכל
הכא רבתי לאהורי כולו
מחור. ותפסות לך הוא
הבא לנפסה מנפס את כולו.
אמר רב הונא בריה דרב
יהושע. מהא לא תפסות
הרבא משום הכי מנגלילין
עליו את הכל דכל יותר
מיכן. יותר משיר למאה
כבא ליעיל לו שדה של
בכני עצמה דמי כמו שקבל
עליו ליעיל לו שדה של
"א. אילנות לעצמה דמי
שאינו היה "בבלב היה
שטור שותי נגלעין בתוך
השדה וכשכיו הואיל ויה
יותר מ"א. לא מקבל עליו
בעל השדה ובכא ליעיל
עשוי דמי מנגלילין עליו
את הכל ואינו מקבל עליו

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

צה.

עין משפט
ג' מוצה

בא מ' מ' פירי מהל'
מכירה הל' ג' סג
לחין קע ועשין פס טושי'
מ' מ' רמ טשי' ג'
בב ב' מ' ש' ט' ד'
טושי' ש' ס' פ' ד'
בב ג' מ' ש' ס' כ' טושי'
ש' פ' ד' ג'
כ' ד' מ' פ' פירי מהל'
מכירה הל' ג' סג
פשו' פס טושי' מ' מ' פ'
ש' פ' ד' ג'
ב' ה' מ' פ' פירי מהל'
מכירה הל' ג' סג
פשו' פס טושי' מ' מ' פ'
ש' פ' ד' ג' טושי'

רבינו גרשום (ותשי')

בעל השדה אלא אחד היה
אילן. המוכר מרחק
של יין לחבירו. כלומר
אזכר מלא יין מקבל עליו
הלוקח "קוסמות לק'. עשר
הביות של יין קנה ויחסיק
לק'. הכי דמי אי דאמר
ליה מרחק של יין סתם.
אני מוכר לך ומקבל עליו
עשר קוסמות. קשיא לך
בריימא דקמתו נותן לו יין
שכולו יפה כח מרחקו
ואי אמר ליה מרחק זה
של יין קשיא בריימא דקמתו
הנותן בחנות. ואי אמר
שכאמרי דאפי' שטאר זה
של יין נותן לו יין גרוע כגון
המכר בחנות לוי שיש
לבעל הבית יין גרוע שאינו
יכול למכור בבית נותן
לחבירו למכור לוי שיהא
מכר בשוק מקום ששבוין
ושבין בני אדם וקנין
אחור מרחק ויחסיק ורבי
שמן מבקש כל כך יין
יפה ומתן "תני דכולהו יפה
נותן לו חזן מ' קוסמות.
וקשיא לך בריימא דקמתו
הכא דאמר ליה מרחק
זה של יין משמע דמלו
יין שהוא במרחק. והלא
דאיל מרחק זה משמע שיש
הוא אפילו כולו חזן
הגיע. אמאי לעולם חזן
מקומא דאמר ליה מרחק
של יין סתם וקשיא לך
ק' בריימא דמי לא נמי הכי
יין אני מוכר לך נותן לו יין
שכולו יפה ומקבל עליו כו'.
מקש' על עשר קוסמות
למאה דקמתו וברימא כי
לחביב דאמר ליה סתם
מרחק של יין אני מוכר
לך מקבל עליו "קוסמות
לק'. מהא דתני "חייא
וכי' אלקא דלא מקבל.
ומשני ליה שאני הביות
של יין הואיל דאני ליה
הביות של יין דין הוא
לדעת ליה יין יפה משום
הרבית כוליה חד חפרי הוא
ולחביב דאחריץ בעקשת
אחריץ נמי כולו. ולחביב
למכור דהייב ליה יפה
מחבית זו וקוסמות מחבית
אחרת משום דלא אחי
ליה הכי. אבל גבי מרחק
דכל הביות וחבית באפי
נפשה הוא ודאי מקבל עליו
עשרה קוסמות לק'. והא
חזן רב וזכר וזכר נותן
לו יין שכולו יפה. אפי' ג'
דאמר ליה סתם ולחביב
דקא פשי ליה ואמר ליה
מרחק זה של יין אני מוכר
לך נותן לו יין שכולו יפה
ומקבל עליו עשר קוסמות.

התם הן חסר הן יתר א"ל. ה"פ התם בית כור הן חסר הן יתר א"ל
ואפי' כי א"ל בית כור סתמא אני מוכר לך ולא אמר לו הן
חסר הן יתר אמר בפ' בית כור (לוקח קד). דאם פיתח או הוסיף רובע
הגיעו (והלא הכי) דא"ל בית כור סתמא אית לן למימר דיותר מרובע
לא הוא מחילה וכיון דדבר הדך כולו
אזל גבי סאה כשאדם אומר לחבירו
סאה פירות אני מוכר לך רגיל להיות
שם רובע טופס וכשיש שם רובע
טופס קרי ליה שפיר סאה פירות
ולכן אין לנו לומר דאי איכא יותר
מרובע שיפס את כולו.

כל יתר מבאן בבא ליע' סתמא
דמי' פירוש בתמלה כשמתחיל
ליטע אינו יכול ליעט אות' שידע
בדאי שהוא גרוע ואפילו הפחות
מעשר ואם נודע סודל זמן שהוא
עסוק במלאכה שנטע אפילו אחד
שאלו טוב מייב הסירו וליעט אחד
במקומו הלכך כשיש יותר מעשר
אע"פ שלא נודע עד זמן אחר אחד
שיא' מן המלאכה אחי כיון דלכל
הפחות לר' ליעט היתר א"ל קאמר
לא יא' מן המלאכה ועדיין הוא עוסק
בה וכבר פי' דכל זמן שהוא (א)
במלאכה אפי' נודע שאלו מהן גרוע
חייב לעקור וליעט אחד במקומו:
בזמן זו יין הנמכר בחנות. הנימו
רימיה חלא וטעמיה חמרא
כדמוכח לקמן בשמעתינן ומימיה למ"ד
רימיה חלא וטעמיה חמרא חלא הכי
יהיב ליה וזה מרחק זה של יין קאמר
והא לאו יין הוא ואומר ר"י דאע"ג
דכיו חלא מיקרי יין שפיר וקשה
לרש"י דנפסקר בריימא דע"ז ודף
סו. פליגי אפי' ורבה כחמרא
לנו חלא אפי' אמר במשנה ורבה אמר
בנותן טעם ומפסק גמרא דבהא פליגי
דאפי' סבר רימיה חלא וטעמיה חמרא
חלא והוא ליה מין כמיו רבא וסבר
דכיו חמרא והוא ליה מין כשאני מני
ואם חמרא לומר אפי' למ"ד חלא (ו)מ"מ
מיקרי חמרא אם כן לימא דלכ"ע
רימיה חלא וטעמיה חמרא חלא והוא ליה מין כמיו ורבה לטעמיה
דאמר התם כתר שמא אוליגן והאי שמא לחוד והאי שמא לחור:
חבית' של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה. אבל בין
הנמכר בחנות לא אפילו למ"ד רימיה חלא חמרא מכל
מקום אחאי חמרא לא יהיב אינשי דמי:

חד

התם הן חסר הן יתר א"ל מיהו רביע לא
חשיב יתר מרביע חשיב דכיון דחזי ליה
לאיצטרופי בתשעת קבין הוא לא ארעא
חשיבתא באפי נפשא והדרא ת"ש "האונאה
פחות משמות נקבה מקח יותר משמות
בטל מקח ישתות קנה ומחור אונאה אמאי
ליהדר עד פחות משמות ש"מ כל היכי
דבעי לאהדורי כולה מהדר הכי השתא
התם מעיקרא שוה בשוה א"ל מיהו פחות
משמות לא ידיעה במנה ומחיל אינשי
שנות ידיעה ולא מחיל אינשי יתר משמות
מקח טעות הוא ובטל מקח ת"ש יהמקבל
שדה מחבור ליעט הרי זה מקבל עליו עשר
בורות למאה יותר מכאן מנגלילין עליו את
הכל א"ר הונא בריה דרב יהושע כל יין
מבאן בבא ליעט מתחלה דמי: מרתף של יין
יין וכו': היכי דמי א"ר דא"ל מרתף של יין
סתם קשיא אי דאמר ליה מרתף זה של יין
קשיא אי דאמר ליה מרתף זה קשיא דתניא
מרתף של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו
יפה מרתף זה של יין אני מוכר לך נותן לו יין
הנמכר בחנות מרתף זה אני מוכר לך אפילו
כולו חומץ הגיעו לעולם דא"ל מרתף של יין
סתם וכו' ברישא דברימא וימקבל עליו
עשר קוסמות למאה ובסתם מי מקבל והא
תני ר' חייא "המוכר חבית יין לחבירו נותן
לו יין שכולו יפה שאני חבית כדולא חד
חמרא הוא והא תני רב זבד רבי ר' אושעיא
מרתף של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו
יפה מרתף זה של יין אני מוכר לך נותן לו יין
שכולו יפה ומקבל עליו עשר קוסמות למאה
וזהו

ולמאי דפשיט ליה התם (לוקח קד). דאי א"ל בית כור סתמא כמאן דאמר ליה
הן חסר הן יתר דמי והוא נמי מחילה רובע למה ויותר מרובע יחזיר
הכל הוה ליה לשני הכא הכי השתא התם מעיקרא בית כור א"ל
דמשמע לא פחות ולא יותר מיהו רביע
הוא מחילה וזהו הכל דאין דרך
להיות בבית כור יותר מבית כור אכל
הכל דודאי אית ביה טופס לעולם
אימא לך דלא ינפס אלא את המותר
על הרובע. ונראה צעני דה"ל לה דמי
האי גוונא מתוך לקמיה הכי השתא
התם מעיקרא שוה בשוה א"ל כו' וכן
עיקר: נקנה מקח. לגמרי ולא יחזיר
לו המלכה כלום דמחילה היא: שסוס
קנה. אליבא דתנן אכל אליבא
ד' יהודה הנשיא ראה אומר תן לי
מעמי או תן לי מה שאנומתי בפרק
ההב"ס: ואמאי. מחזיר כל האונאה בין
בשמות בין ביום משמות ויהדר
המותר שעל הפחות משמות דהא
פחות משמות מחיל אינשי ואין כאן
לא אונאת שנות ולא אונאת יתר
משמות אלא אונאת שני משמות
משהו בין משמות ומשהו פחות
משמות דאידך מחילה הוה אלא לאו
שנע מינה אם כן לנפסות מנפס את
כולו כר הונא: שוה בשוה א"ל. מוכר
לוקח ויבך מנפס לוקח ואם אינו
שוה לא ימנע והלכך דין הוא דאפי'
פחות משמות יחזיר מיהו לכן אין
מחזיר דכיון דלא ידע כל כך וכשוה
הוא הוה מחילה אכל שנות ידיעה היא
ולא מחיל מיד. אבל גבי פירות דאורח'
דמילתא היא שיש שם טופס התם
הוא לא ימנע יתר מרובע דאמר ואפי'
הכא דאפי' יתר מרובע רובע מיהו
א"ל מחילה. הסקל. פועל שנקבל
עליו בשכר ליעט כל שדה חבירו
כשישיר שיתולין ליעט כגון ממנע
עשרה לבית סאה: מקבל עליו. בעל
השדה עשר בורות למאה אם יש
עשרה אילנות גורות שאין עושין
פירי לא יעטרך מקבל ליעט אחרים

חמתינן דאורחיהו דאילנות להיות כהן גוריות כל כך ומחיל: יתר
מכן. כגון י"א למאה: מנגלילין עליו את הכל. יעט לו י"א אילנות
חמתינן דהשתא ליכא מחילה כלל. ולעיל נמי אם כן לנפסות מנפס את
כולו כר הונא: אמר רב הונא בריה דרב יהושע כל יתר. מעשר
גוריות לק' אין לנו לחייבו לחזור וליעט את היסר על עשר אילנות נכד
דמי הוה באותו מותר כשאם ליעט אותו כאלו נא עשוי ליעט שדה
הוא מתחלה דמי שחרי קרקע הרבה יש שאלו חושבו עשרה
שחרי קיבל שדה ליעט ועדיין כשיש יתר מ' גוריות הרי יש לו שדה ליעט הלכך כשאמר לו בעל הבית נטע לי שדה זו ליעט את כל השדה
אמר לו והרי לא קיים את תנאו היכא דנשאר י"א גוריות וכשאם לחזור וליעט יעט את כולן כדמתחיל עכשיו לקיים את תנאו דמי ובאין אחד
שטע לאו כלום הוא שחרי הרוב של שדה נשחיר עדיין שלא נטעו והיכא דלא נשאר מתחלה כי אם "גוריות לק' לא הקפיד בעל השדה בדבר
מועט כזה ומשאריו לקרית שדה כגון י"א אילנות לק' חשיב ולא מחיל כלל. אבל גבי טופס יתר מרובע לסאה כיון דרובע שנות מחיל כי איכא
טפי מרובע נמי המותר ישלם והרובע מחיל דהא ליכא למימר התם כל יתר מרובע כבא להחזיר לו את הסאה מתחלה דמי דהא סאה זבין ליה
עם רובע טופס וכי משלם ליה מותר דרובע הרי נתקיימה מכירתו וקיים תנאו. ולא דמי למקרקעי דחשיבי ד"א גוריות הרי הן שדה היכר
לענינא ולא מחיל מיד אלא יותר מרובע טופס דמטלטלי ליכא קפידא כל כך אלא שישלים לו תנאו ולעולם אימא לך אין מנפס את כולו: היכי
דמי. מתניתין דקתני מרחק של יין מקבל עליו כו' דמשמע המוכר לחבירו מרחק של יין אלא אין אני יודעין איהו לשון אמר המוכר
ללוקח בשעת מכירה: אי דא"ל. מוכר ללוקח כסתמא מרחק של יין אני מוכר לך ולא קאמר זה: קשיא. בריימא דלקמן דקתני
לו יין שכולו יפה ומתני' קתני מקבל עליו "קוסמות לק': ואי דא"ל מרחק זה של יין. אני מוכר לך: קשיא. נמי הכי בריימא דלקמן דקתני
נותן לו יין הנמכר בחנות: אי דא"ל מרחק זה. ולא הזכיר יין: קשיא. בריימא דקתני אפילו כולו חומץ הגיעו: שכולו יפה. דקתני
יין יפה צעין ולא מקבל עליו "קוסמות דלא דמי לרובע טופס לסאה ר' מתלשות תאניס למאה דלא חשיבי וגם כשיחיי ומחיל
אכל חביות של יין דבר גדול הוא כל חבית דפני עצמו וגם לא שבת כל כך והלכך כי אמר ליה סתמא יפה צעין: נותן לו יין
הנמכר בחנות. היינו כולו קוסמות והכי מוכח לקמיה כשנעמא דלחי אהני זה כמות שהוא: מרחק זה. אפילו חומץ משמע: לעולם.
מתניתין דאמר ליה מרחק של יין סתם ולא קאמר ליה זה הלכך יין טוב צעין ומקבל שעה קוסמות לק' דעבידי דשמיח ומחיל. ודקשיא לך
ברימא דקתני יין שכולו יפה תני ברימא דברימא הכי נותן לו יין שכולו יפה ומקבל עליו כו': ובספסא נמי מקבל. בתמיה דלוקח
למתניתין כסתם ואפילו הכי מקבל "קוסמות לק': תניאם של יין כו'. רבנאם נקט דסלקא דעתך לשמיה לאמר קא נמי ליה או
למכרו ולא להכניסו באזור קמ"ל: נותן לו יין שכולו יפה. ואם אימא דמקבל קוסמות הכא נמי נמא הגיעו אפילו הוא יין קוסם:
דכולהו חד חמרא הוא. אבל בחביות טובא מקבל עשרה קוסמות לק': וטוהו אורז כו'. כלומר היינו מרחק דמתניתין. אלמא מתניתין במרחק
זה של יין קמיידי ולא כסתם והיינו טעמא דלחי של יין יפה ואהני זה לקבל קוסמות דא"ל מרחק זה של יין אני מוכר לך:
קשיא

